

ПРЕС КЛИПИНГ

25. фебруар 2020.

НАСЛОВИ

Сваки четврти запослен за стално(стр.3)

Опада број чланова синдиката, криве све три стране у дијалогу(стр.3)

Синдикати Крушика најављују штрајк ако до краја недеље не добију плату за јануар(стр.4)

Акциони план за спречавање миграција – нестао у акцији(стр.5)

Пензионери и бивши радници ПКБ прете блокадом Београда ако им држава не исплати надокнаду за акције(стр.7)

Мали: Просечна пензија дупло већа 2025. године, 440 евра(стр.8)

Разговори са председницима пет највећих синдикалних централа у Србији(стр.8)

Привредни раст надмашио сва очекивања: Мисија ММФ у Србији(стр.12)

Синиша Мали: Модификовањем швајцарске формуле - до већих пензија(стр.13)

Док наши ОДЛАЗЕ пут Немачке, Кинези и Руси нам ГРАДЕ путеве: Све више странаца посао налази у Србији, највише их има на градилиштима(стр.13)

Синдром изгарања на послу постаће дијагноза(стр.15)

Зоран Стојиљковић, председник УГС "Независност"

Сваки четврти запослен за стално

Пише: З. Р.

У Србији се данас сваки четврти запошљава на неодређено време, док су остали у волонтерском или уговорном односу, изјавио је данас у Крагујевцу председник Синдиката УГС „Независност“ Зоран Стојиљковић.

Истакао је, притом, да је основни проблем свих синдиката, па и Независности, да пруже радно-правну, социјалну, политичку заштиту свим радно ангажованим, а не само запосленима.

Лидер „Независности“ оценио је да су многи запослени у прекарном положају, ангажовани су у сивој зони, али и они који раде не значи да су обезбедили пристојну егзистенцију.

У фокусу пажње синдиката, према речима Стојиљковића је и проблем достојанственог рада, а то је, како је навео, рад који је плаћен на време, пристојно и рад који је осигуран, покривен уговорима и безбедан.

Стојиљковић је навео да су масовни случајеви у Србији да када синдикати јединственије уђу у штрајк ствар се заврши тако што се формира неки продржавни или директорски синдикат. Казао је и да у тим случајевима изађу и високи државни функционери са причом да је штрајк политички инструман, а да немају ниједан доказ за то.

– С друге стране, синдикати губе поверење зато што се не види довољно њихов успех и јединство, али пре свега због тога што су процењени као организација која је потребна, али није нарочито моћна, рекао је Стојиљковић и указао и на проблем дискриминације по основу синдикалне и политичке припадности која је „високо позиционирана“ у свим истраживањима дискриминације у процесу рада и запошљавања.

Председник УГС „Независност“ казао је јуче у Крагујевцу да се до краја ове године очекују закони о Социјално-економском савету и о штрајку, а Закон о раду до краја 2021. године. Поручио је да сви они који излазе или не излазе на изборе морају да воде рачуна о свим проблемима којима се баве синдикати. Закључио је, притом, да социјалних захтева и политика „нешто нема нарочито на политичким агендама“.

Опада број чланова синдиката, криве све три стране у дијалогу

Пише: Бета

У Србији опада број чланова синдиката, а кривицу за то сносе све стране у трипартитном социјалном дијалогу – држава, послодавци и синдикати, сагласни су председници пет највећих синдикалних централа у серији разговора за сајт Независност.орг.

У Србији опада број чланова синдиката, а кривицу за то сносе све стране у трипартитном социјалном дијалогу – држава, послодавци и синдикати, сагласни су председници пет највећих синдикалних централа у серији разговора за сајт Независност.орг.

„Кључни кривац је власт јер је опадање синдикалног организовања последица континуираног урушавања основних радних права, сматрају челни људи Савеза самосталних синдиката

Србије, Уједињених гранских синдиката „Независност“, Асоцијације слободних и независних синдиката, Конфедерације слободних синдиката и Удружених синдиката „Слога“.

Челници тих синдиката навели су да држава привлачи стране инвеститоре дајући им неразумно велике финансијске субвенције, али и незаконита обећања и гаранције да им синдикати неће правити никакве проблеме што капитал, посебно ваневропски, користи за најгрубљу експлоатацију и мобинговање радника.

„Све већи број радно активних људи и не може да се синдикално организује јер раде на даљину и по уговорима на одређено време који им не гарантују основна права, а то су углавном млади. Велики је проблем да синдикати дођу до тих људи који су максимално експлоатисани, а који сами не могу да се заштите“, рекао је председник Савеза самосталних синдиката Србије (СССС) Љубисав Орбовић.

Председник синдиката УГС „Независност“ Зоран Стојиљковић рекао је да су синдикати и институционално хендикепирани јер могу да бране само интересе стално запослених, а не и свих других радно ангажованих што онда преполовљује потенцијалну синдикалну клијентелу. Он је оценио да када је реч о утицају на изборе данас сви синдикати заједно имају једва 500.000 чланова што је мање од владајуће странке.

„Ни после 2000. године и демократских промена нисмо раскрестили са наслеђем из социјалистичког периода. Фабрички синдикат се и сада региструје у Министарству рада као посебно правно лице па данас има безмало 30.000 синдиката, а та расцепканост онемогућава да се формира фонд солидарности или штрајкачки фонд“, оценила је председница Асоцијације слободних и независних синдиката (АСНС) Ранка Савић.

Председник Конфедерације слободних синдиката Ивица Цветановић рекао је да синдикалну организованост у трговини спречавају послодавци иако је то право гарантовано међународним повељама.

„Генерално, положај радника у Србији је од некаквог почетка транзиције системски све неповољнији. Проблем је и што синдикати не добијају правовремене информације, јер радници ћуте и трпе“, рекао је Цветановић.

Према речима председника Удружених синдиката „Слога“ Жељка Веселиновића изменама радног законодавства урушавала су се права запослених, али и њихових синдиката, а прво је то урађено Законом о раду 2001. године, затим 2005. а да се и „не говори о важећем из 2014“.

Синдикати Крушика најављују штрајк ако до краја недеље не добију плату за јануар

Пише: Бета

Четири репрезентативна синдиката компаније Крушик из Ваљева најавили су данас да ће затражити оставку генералног директора и организовати протесте и штрајкове уколико до петка не добију плату за јануар.

„Запослени до краја дана очекују исплату аконтације за јануар, а до 28. фебруара преостали део јануарске зараде“, наводи се у саопштењу.

Додаје се да је то договорено и потписано у виду закључка на данашњем састанку четири фабричка репрезентативна синдиката – Слоге, Самосталног синдиката, УГС Независност и АСНС са генералним директором фабрике Владаном Лукићем.

„Синдикати су поред основног захтева за исплату зараде изнели и захтев да се постојећа радна права у Крушику не смањују и да се у наредном периоду свим запослени који су у дужем временским периоду ангажовани на одређено време упосле на неодређено, о чему ће се разговарати на наредном састанку“, навели су из синдиката.

Састанак је одржан на захтев репрезентативних синдиката због укупне ситуације у Крушику и неисплаћене јануарске аконтације за око 3.200 радника колико их је, што за стално, што на одређено, ангажовано у том предузећу.

Акциони план за спречавање миграција – нестао у акцији

Пише: Љ. Буквић

Две вести које су се у петак појавиле у размаку од неколико сати савршено описују систем у ком живимо и напоре оних који воде ову државу да од ње направе нешто боље.

Једна је о 73 дипломца са просеком већим од девет који чекају прилику за посао на бироу у Лозници, а друга о физиотерапеуту без искуства и чланском картом СНС-а који је постављен на функцију заменика директора ПИО фонда. Толико о напорима државе да заиста учини Србију бољим местом за живот. Ове две приче дају одговор и на питања због чега је и како Србију за 11 година напустило пола милиона људи, како то сваке године 50.000 њих оде у потрази за послом, највише за Немачку. Ту се крију и одговори на то где су отишле медицинске сестре, лекари, возачи и други наши најбољи мајстори.

После оваквих прича у воду падају и сва залагања радне групе задужене да прати економске миграције и стратегија која се припрема и акциони план. Ако до њега уопште дође. А министар рада Зоран Ђорђевић је на годишњицу формирања радне групе пре непуних месеца дана најавио за „две до три недеље“ усвајање на Влади и акциони план после тога. Како напредује тај план у петак нам, међутим, није одговорено из Министарства рада. Ускраћени смо и за одговор на питање колико наших људи оде за Немачку јер је прави повод за писање овог текста уствари била најавна немачког министра рада о отварању нове службе која ће координирати признавање стручних квалификација стечених у иностранству.

Када за неколико дана, 1. марта, код њих на снагу ступи Закон о досељавању стручне радне снаге свим радницима из иностранства у Немачкој биће омогућено да до посла дођу подједнако лако као и домаће становништво. Што ће бити зелено светло за све раднике из Европе, а нарочито за оне са Балкана, традиционално уносног тржишта радне снаге за најјачу европску економску силу.

За разлику од општих места из домаће стратегије немачки властодршци имају конкретне мере. „Без страних стручњака нећемо моћи да одржимо наше благостање. Не можемо једноставно да чекамо на те људе, морамо да се потрудимо око њих“, рекао је савезни министар рада Хубертус Хајл, а пренео Дојче Веле.

И потрудили су се тако што су од пројекта „Маке ит ин Герману“ направили национални приоритет јер се прибојавају да би у наредних 15 година проценат радно способних у овој земљи могао да се смањи за чак шест милиона.

Њихови страхови у Србији су реалност јер смо од 2000. наовамо остали без 650.000 становника, углавном радно способних. Статистика Организације за економску сарадњу и развој (ОЕЦД) каже да је просечни годишњи број емиграната из Србије само у државе чланице ове организације од 2007. до 2015. више него удвостручен, са 27.000 на 60.000.

Просечна старост оних који су отишли из Србије, истиче се то и у стратегији, је 30 година, а исељени су у највећем проценту из „контигента радне снаге“. С друге стране, људи се у Србију враћају у много мањем броју, за десет година вратило се мање од 70.000 њих, а гледано у процентима више од 62 одсто повратника је из категорије радно неактивних.

У недостатку свежијих података о одласку људи из Србије, који се очекују наредне године након новог пописа становништва, према онима из 2011. омиљена дестинација за селидбу грађанима Србије била је Аустрија. Међу најпривлачнијим дестинацијама емигрантима биле су

и Немачка, Швајцарска, Италија и Француска. Према нешто новијим подацима Еуростата, од укупно 16.046 српских држављана који су напустили земљу током 2017. највећи број се определио за Аустрију, тачније 4.740 њих или 30 одсто од укупног броја. На другом и трећем месту биле су Шведска и Словенија.

Последњих неколико година Срби најчешће одлазе у Немачку, њих 27 одсто опредељује се за ту земљу. Најчешће су то медицински радници, што је вероватно био довољан повод за министра рада да крајем јануара „лупи шаком о сто“ и најави прекидање споразума о сарадњи са Немачком када се ради о запошљавању медицинског особља из наше земље у Немачкој. Он је тада најавио прекидање програма Трипле Вин на основу ког у просеку 110 медицинских радника из Србије годишње нађе посао у Немачкој. Мали проценат у односу на десетине хиљада колико их годишње оде у ову земљу.

Од несташица радне снаге у Европи последњих година нема заразнице болести. Епидемија се проширила, а најгоре пролазе најсиромашнији, они који не могу да понуде више. Тако Немци одлазе у скандинавске земље за већим платама, празна места у Немачкој попуњавају они са Балкана, а проблем, осим Србије, осећају и те како и они у нашем окружењу.

За само прве три године у ЕУ из Хрватске је отишло 300.000 радника, само прошле године имали су проблем са недостатком чак 12.000 медицинских сестара. Милиони Бугара и Румуна напустили су земљу по уласку у ЕУ, а истраживање Фондације Фридрих Еберт показало је да 43 одсто Бугара и 40 одсто Румуна планира да напусти земљу. То је и разлог што су у овим земљама одлучили да се против емиграције боре – повећањем плата.

Да многе земље из окружења имају проблем са одласком људи каже и Ружица Грабовац из Секције младих Самосталног синдиката. „Из Украјине је од 2001. отишло 11 милиона људи. Оно што бисмо ми могли да урадимо јесте да се угледамо на неке позитивне примере, попут Бугарске која је у неким областима значајно подигла плате. Не знам да ли ми овде имамо капацитет за такве мере“, истиче Грабовац.

Када су министра рада Немачке Хајла питали да ли су размишљали о томе да би њихов пројекат привлачења радне снаге могао да утиче погубно на тржишта са којих ти радници долазе он је рекао како су „склопили неколико билатералних споразума“.

„На пример да не повлачимо неговатеље из медицинске бранше из оних земаља којима су ти радници потребни. Ипак, мислим да је неопходно да постоји слобода кретања, јер ако то добро организујемо, онда профитирају обе стране, и то онда на крају крајева учвршћује и наше односе“, рекао је Хајл за ДВ.

Да ли је Србија међу земљама са којима Немачка има такву врсту споразума нисмо сазнали од надлежног Министарства. Чињеница је међутим, да Србија има неку врсту споразума о социјалној сигурности са 28 земаља, међу којима је и Немачка.

За председницу Асоцијације слободних и независних синдиката Ранку Савић формирање радне групе која треба да реши економске миграције неће променити ништа, што се и до сада показало.

„Наша држава нема конкретне мере и од 1. марта када почне да важи закон у Немачкој одлазиће их и више од 30.000 из Србије, колико их сада одлази, мада ја мислим да је та цифра много већа“, истиче Савић.

Уколико желите да задржите људи у земљи, како каже, није довољно само причати већ је потребно да се у то укључе буквално сви и да се уради добра анализа.

„Општа клима је таква да људи одлазе, беже, и свуда у свету људи одлазе због бољег посла, али када имате лекара који иде и који вам каже да иде зато што психички не може више да издржи овде, а не због плате онда је то страшно. Лекар одлази у Немачку за плату од 1.800 евра што није нешто, али зна да ће за годину имати 3.000 или 5.000 евра“, напомиње Савић. За то време, како каже, овде се до посла долази преко партије, а здравство, судство, школство не функционишу како треба.

Куда одлазе грађани Србије

Према подацима ОЕЦД највише исељеника из Србије било је у Немачкој 27,4 одсто, потом Аустрији 16,1 одсто, Швајцарској 10,4 одсто и Француској 10 одсто, следе Италија, Канада, Аустралија. Удео високообразованих у укупном броју исељеника у Немачкој био је 9,3 одсто, Аустрији 5,5 одсто, Швајцарској 12,9 одсто, а Француској 13,5 одсто. Више од половине исељеника у Канаду има високо образовање.

Пензионери и бивши радници ПКБ прете блокадом Београда ако им држава не исплати надокнаду за акције

Пише: Бета

Пензионери и бивши радници Пољопривредне корпорације Београд“ (ПКБ) блокираће сутра на по сат времена улице Краља Милутина, Кнеза Милоша и Немањину улицу у Београду ако их не прими на разговор и обећа исплату накнаде за акције председник државе Александар Вучић, рекао је данас председник тог удружења Милинко Миладиновић.

Он је за Бету рекао да је у току судски процес за исплату накнаде за 3.000 радника и пензионере којима би требало да припадне око 11 милиона евра, али да се припремно рочиште већ пет пута одлагало, а да је у децембрижу прошле године разговоре о томе иницирао шеф посланичке групе Српске напредне странке (СНС) Александар Мартиновић преко општинских функционера у Сурчину.

„Мартиновић је понудио судско поравнање и слагао нас је. Јуче нас је на разговор примио шеф кабинета председника Александра Вучића Ивица Којић и рекао да ако министар привреде Горан Кнежевић потпише неки документ да нам се исплати накнада да ће отићи у затвор“, реко је Миладиновић.

Он је упитао како то да новца има за субвенције таксистима, за исплату пореза Српске православне цркве у Црној Гори, а само за пензионере и раднике ПКБ нема.

„Вучић нас је покراо када је 2015. године потписао закључак којим се државном правобранилаштву налаже да не покреће управне спорове против другостепених одлука Министарства за саобраћај, грађевинарство и инфраструктуру на основу којих је ПКБ укњижен као приватни власник имовине, а до тада је полагао само право на њено коришћење“, рекао је Миладиновић.

Истакао је да се он и његове колеге неће смирити док не добију новац и да ће блокирати градњу пута Сурчин-Нови Београд, Панчевачки мост и градњу индустријске зоне на бившем земљишту ПКБ или пут за Зрењанин ако буде ишао преко бивших парцела ПКБ.

„Хтели смо да у децембру блокирамо аутопут Обреновац -Сурчин, али су нас слагали да ће нам исплатити новац. Да смо га блокирали добили би новац у џаковима и у еврима, а не у динарима“, рекао је Миладиновић.

Подсетио је да је директор компаније из Уједињених Арапских Емирата Ал Дахре бизнисмен Војин Лазаревић због кога је 2004. године био основан Анкетни одбор за испитивање сумњивих послова трговине струјом и банкарским трансакцијама, везаним за трговину струјом, а да је на челу тог одбора био члан тада Српске радикалне странке (СРС) Александар Вучић.

Пољопривредна корпорација Београд (ПКБ) приватизирана је према објашњењу Министарства привреде по моделу продаје дела имовине и капитала у власништву Србије и Акционарског фонда у зависним друштвима Еко-лаб, ПКБ Агроекономик. Та некада друштвена фирма је из надлежности Града Београда прешла у власништво државе па је на крају ПКБ укњижен као

приватни власник, а радници су искључни из права на акције на које су имали право по Закону о приватизацији.

Ал Дахра је купила око 17.000 хектара земљишта, цео сточни фонд од око 17.000 грла стоке, машине и залихе резервних делова за око 122 милиона евра.

Мали: Просечна пензија дупло већа 2025. године, 440 евра

Пише: Бета

Министар финансија Србије Синиша Мали изјавио је данас да је „циљ да 2025. године просечна пензија у Србији буде око 440 евра“, док је сада, како је рекао „око 230 евра“.

Мали је приликом посете Геронтолошком центру на Бежанијској коси у Новом Београду рекао да треба да се нађе начин да пензије расту „не само по швајцарској формули, него да та формула буде модификована“.

Он је најавио да ће се део 14 милијарди евра планираних за инфраструктуру, уложити у здравство, а поред још 600 милиона евра.

Мали је најавио додатних 300 милиона динара за 60.000 „туристичких ваучера“, чији су корисници управо најстарији суграђани.

Кориснике Геронтолошког центра је посетио и министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Ђорђевић и најавио за ову годину реконструкцију дома тог центра.

Ђорђевић је рекао да је ПИО фонд у овој години издвојио 50 милиона динара више за побољшање друштвеног стандарда пензионера.

Независност.орг

Разговори са председницима пет највећих синдикалних централа у Србији

Зашто опада број чланова синдиката

Да ли и зашто опада синдикално организовање у Србији? Колико су синдикати одговорни за растућу прекаризацију рада и живота? Могу ли синдикати да озбиљније сарађују и тако оснаже своју друштвену и политичку позицију? Зашто социјални дијалог слабо функционише на свим нивоима, од предузећа до националног нивоа? Да ли синдикати у недостатку савезника међу партијама треба да се реполитизују и изађу на изборе?

На ова и друга слична питања за сајт Уједињених гранских синдиката “Независност” одговарају председници пет највећих синдикалних централа у Србији.

Наредних дана објављиваћемо у наставцима разговоре са Љубисавом Орбовићем (Савез самосталних синдиката Србије), Зораном Стојиљковићем (Уједињени грански синдикати “Независност”), Ранком Савић (Асоцијација слободних и независних синдиката), Ивицом Цветановићем (Конфедерација слободних синдиката) и Жельком Веселиновићем (Удружени синдикати “Слога”).

*** Како објашњавате тренд растућег неповерења радника у синдикате?**

Љубисав Орбовић:

Такав тренд не постоји и ако је то налаз неког истраживања поставља се питање ко је наручилац. Али можемо да говоримо о томе да у садашњим облицима запошљавања велики

број људи не може да се синдикално организује. То су углавном млади који и не знају шта је синдикат.

Синдикат у свом изворном смислу постоји у фабрикама и великим установама где људи раде на истим или сличним пословима и где своје захтеве артикулишу тако што улазе у синдикат. Сада у ситуацији када неко данас ради а сутра не, или ради код куће по одређеном уговору на краће време, он мало зна о синдикату. Велики је проблем да синдикати дођу до тих људи и да им понуде да уђу у синдикат.

Недавно сам добио информацију да поједине групације траже да разговарамо о томе како би они могли да се организују. Значи, време је учинило своје, они виде да ту не функционише све како би требало, да су максимално експлоатисани и да сами ништа не могу да ураде. И мислим да ће тога бити све више.

Зоран Стојиљковић:

Према последњима истраживачким налазима синдикатима у Србији у већој или мањој мери верује три пута мањи број испитаника од оних који им не верују. То је одраз вишедеценијског пропадања запослених и немогућности синдиката да зауставе, прво рат и распад некадашње Југославије а затим и транзиционе промене у веома неповољним економским и социјалним ситуацијама.

Сматрам да је први разлог ниског поверења што ту неку врсту аутономног утицаја и поверења синдикати нису никад имали, па чак ни у оно револуционарно време Димитрија Туцовића и Драгише Лапчевића. Увек су они били иза партија. Разлог за неповерење је и у томе што синдикати артикулишу, или би требало да артикулишу интересе врло различитих групација које често једва да имају заједнички именоватељ, па је то понекад немогућа мисија. Трећи од кључних разлога је што се ситуација стално погоршавала у доминацији неолибералне парадигме. Морамо рећи и да је овакво сиромашно друштво склоно клијентелизму и политичкој корупцији, као и то да запослени, у сталном страху од губитка посла и превише орјентисани на стратегију преживљавања, не показују нарочиту борбеност.

Синдикати су и институционално хендикепирани јер могу да бране само интересе стално запослених а не и свих других радно ангажованих што онда преполовљује потенцијалну синдикалну клијентелу. Ефекат је да смо од деведесетих када је половина радништва била синдикално организована данас пали на једва четвртину, при чему они мобилни и активни чланови представљају тек десетину укупног синдикалног чланства. Када је реч о утицају на изборе треба рећи да данас сви синдикати заједно имају једва 500.000 чланова што је мање од владајуће странке.

Ранка Савић:

Чињеница је да последњих десетак година траје тренд опадања синдикалног организовања. Данас и не знамо прецизније колики је број синдикално организованог радништва. Неке претпоставке су да је то 30-ак процената од укупног броја запослених, а лино мислим да је тај проценат опао и ниже.

Када говоримо о овој теми морам да се вратим мало у историју, тачније до 2000. године и демократских промена у Србији када смо ми синдикалци али и политичари погрешили зато што нисмо раскрестили са наслеђем из претходног социјалистичког периода. Тако смо после формирања прве демократске владе упали у једну замку коју нам је поставио Савез самосталних синдиката тако што се наметнуо као водећа синдикална снага. Ми други синдикати, у страху од губитка чланства и опстанка, прихватили смо њихова правила игре. Прихватили смо исту организациону структуру и начин деловања синдиката из периода самоуправљања – фабрички синдикат који се региструје у Министарству рада као посебно правно лице са својим рачуном и печатом и чланарином у том фабричком синдикату. Кажу да данас има 30.000 регистрованих синдиката... Та финансијска расцепканост онемогућава

ефикасније и снажније деловање, на пример, да имате фонд солидарности или штрајкачки фонд. Тако разједињени нисмо имали моћ и снагу да било шта променимо или урадимо.

Ивица Цветановић:

Постоји то незадовољство и оправдано је, али морам рећи да смо и ми незадовољни позицијом нашег синдиката. Прво, Конфедерација треба да буде у Социјално-економском савету и другим институцијама као што је Национални оквир квалификација Србије где се квалификације дефинишу на основу листа нових радних места у Европској унији. Држава нас спорадично укључује у нека тела као што је Фонд здравственог осигурања али не и у Социјално-економски савет и то зато то за то немамо подршку синдикалних партнера који седе у Савету. То је штета јер би нашим укључењем позиција синдикалне стране била много јача.

Крупан проблем је и на плану колективног преговарања, ми хоћемо гранске уговоре али немамо с ким да их потпишемо. Наиме, већина предузећа у којима имамо бројно чланство нису у такозваној репрезентативној послодавачкој асоцијацији Унији послодаваца Србије. Када је реч о прекарном раду и неорганизованости синдиката такви проблеми су посебно изражени у трговини, великим тржним центрима. Синдикално организовање тамо спречавају послодавци иако је то право гарантовано међународним повељама. Шире гледано, прекарнизација је последица генералног положаја радника у Србији који се од некаквог почетка транзиције системски све неповољније регулише. Проблем је и што синдикати немају конкретне и правремено информације, јер радници ћуте и трпе.

Жељко Веселиновић:

То је кренуло негде 2000. године када је 80 одсто запослених било синдикално организовано док их је данас једва 25 одсто. Више је фактора утицало на опадање поверења. Један је затварање великих система где су сви запослени били чланови синдиката а паралелно су се отварале нове фирме које нису дозвољавале синдикално организовање. Поред тога, дошло је до велике фрагментације синдиката који су почели да се формирају као печурке после кише.

Паралелно с тим, изменама радног законодавства урушавала су се права запослених али и њихових синдиката. Прво је то урађено Законом о раду 2001, затим 2005. а да и не говоримо о важећем из 2014. године. Системски се радило на умањивању радних права а доводиле су се и још се доводе фирме које бране синдикално организовање уз здушну подршку сваке владе, а посебно оних у којима је министровао Млађан Динкић. Сви ти фактори довели су до опадања синдикалног организовања а тиме и до смањења синдикалне моћи да помогне радницима. На жалост, и тих 25 одсто чланова претежно раде у државним системима где од синдиката добијају неке ситне користи као што је куповина на рате, позајмица, бањско лечење и слично. Када би њихови мотиви били стварно синдикални не верујем да би их било више од 7-8 процената, колико их је, рецимо, у Француској.

Сматрам да ће тај тренд смањења синдикалног организовања да се настави јер идемо у правцу тог неког неолибералног капитализма са неолибералним владама које блиско сарађују са траним привредним коморама и Међународним монетарним фондом који континуирано раде на разбијању радничког синдикалног покрета. Све то, бојим се, озбиљно доводи у питање и сам опстанак синдиката у Србији.

*** Шта синдикати могу и треба да ураде како би постали кредибилни за запослене, посебно младе, и друге грађане?**

Љубисав Орбовић:

Тренд раста флексибилног запошљавања ће се наставити и то је проблем који мучи светски синдикални покрет. О томе се расправља на конгресима Европске и Светске конфедерације синдиката где се предлажу различита решења. То је тежак проблем али верујем да ће се доћи до решења како би се синдикати приближили тим људима.

У наше организације улазе млади људи. И на синдикалној сцени постоји међугенерациска разлика али приметно је да расте број младих чланова спремних да се ангажују у синдикатима.

То је најбољи начин и за решавање проблема у вези са синдикалним организовањем запослених на одређено време. Поред тога, ти људи треба да имају још неке споне са синдикатима што претпоставља да синдикати шире своје деловање тако што би им поред радноправне заштите, нудили, рецимо, и могућност налажења сталног посла.

Зоран Стојиљковић:

Могуће је говорити о неколико стратегија за синдикално деловање које треба максимално увезати како би се скромни потенцијали синдиката оптимално искористили. То би значило да истовремено синдикати покушавају да што јединственије и упорније преговарају. Јер, упркос свим резервама према социјалном дијалогу и колективном преговарању, запослени и грађани то виде као најпожељније и најефикасније средство синдикалног деловања. Преговоре треба комбиновати са ефикаснијим лобирањем у заступању синдикалних ставова ослањајући се на медије и цивилно друштво. А када нема друге, синдикати морају бити спремни и способни за организовање упорних протеста и штрајкова, па и оних политичких који су усмерени против владиних мера.

Ранка Савић:

Како тако разједињени да прикупимо снагу и запретимо послодавцима или држави, рецимо, штрајком? Да су главне финансије у гранским синдикатима а мањи део у централама, као што се то ради у Европи, захваљујући штрајкачком фонду могли би да планирамо штрајк који би трајао 30 или 40 дана.

За неефикасну организованост кривим Самостални синдикат, али и ондашњу власт која је дозволила једном синдикату да контролише целокупну имовину и да тако сви ми у другим синдикатима будемо дискриминисани. Они располажу комплетном синдикалном имовином а како се чује 90 одсто те имовине издају у закуп државним институцијама и тако зарађују огроман профит. Насупрот томе, Синдикат Независност који се такође званично сматра репрезентативним као и Самостални синдикат, плаћа кирију. Шта тек рећи о позицији наше Асоцијације која своје трошкове плаћа искључиво из чланарине и пројектних активности.

Пад поверења проузроковао је и рад два репрезентативна синдиката који су чланови Социјално-економског савета. Недавно сам у једној ТВ емисији тражила од председника Независности да наведе један једини конкретан резултат Савета, али колега Стојиљковић није могао да се сети. Није ми била намера да га изнервирам већ сам хтела да укажем колико је све то беспредметно и да на тај начин дајемо држави један параван. На пример, у надлежности Савета је да утврђује минималну цену рада, али пре него што се Савет и састане да о томе разговара председник Републике на прес конференцији саопшти тачан износ будуће минималне цене рада. Дакле, Савет не одређује ништа. Тачно је да нема снагу обавезујућих одлука али може и мора да има снагу притиска. Очигледно је да два репрезентативна синдиката ту снагу немају, зато бих да сам на њиховом месту напустила Савет.

Ивица Цветановић:

Наш посао је да охрабримо раднике да не трпе обесправљивање али и да вршимо притисак на државу да стане на страну радника кад су упитању његова основна радна права у која спада и право на синдикално организовање.

Потребно је што више активирати млађе раднике да се синдикално ангажују, они носе друштвену енергију али и нове идеје. Наравно, треба им омогућити одговарајућу едукацију.

Жељко Веселиновић:

Кључни проблем је у разједињености синдиката. Сви се боримо за исту ствар и када би нашли десетак заједничких тачака за које би се заједно заложили уверен сам да би сви имали боље резултате а тиме и повећали поверење запослених. Навешћу пример који показује да је то могуће. Прошле године када је председник Самосталног синдиката у Наменској у Крагујевцу добио отказ сви синдикати су се ујединили захтевајући да буде враћен на посао и у томе успели. Исто се догодило у Крагујевцу и неколико месеци касније када је наш синдикалац у Заводу за

заштиту здравља отпуштен а онда захваљући заједничкој акцији свих синдиката враћен на посао. Дакле, без обзира на међусобна неслагања синдикати су се тада удружили око заједничког циља и доказали да сарадња даје конкретне резултате.

Иначе, сматрам да синдикати имају велики простор за стицање нових чланова. Државне фирме су препуне па ту синдикати међусобно отимају чланство. Насупрот томе постоји огроман број фирми у којима или нема синдиката или постоје у неким почетним, малим форматима. Примера ради, у компанији "Леони" је укупно 7.000 радника од којих Слога има око 500 чланова, колико има и Независност. Значи два синдиката су привукла седмину радника што указује да је у тој компанији синдикално организовање дозвољено и да за то има још много простора и за друге синдикате. У таквој средини синдикати заједно могу још ефикасније да заступају интересе запослених.

С.Раковић

Привредни раст надмашио сва очекивања: Мисија ММФ у Србији

В. Н.

Мисија Међународног монетарног фонда на челу са Јаном Кесом Мартејном почела разматрање спровођења економског програма Србије. Првог дана састанак са Јоргованком Табаковић и Сенишом Малим

ПРОШЛА година је у економском смислу била веома успешна за Србију, с обзиром на то да је привредни раст, према подацима Републичког завода за статистику, износио 4,2 одсто. Јавни дуг је под контролом и на нивоу испод 50 одсто, а буџет је већ четврту годину у суфициту. Србија је имала рекордан прилив страних директних инвестиција од 3,8 милијарди евра. То су резултати с којима је Министарство финансија, на челу са Сенишом Малим, дочекало делегацију Међународног монетарног фонда, коју предводи Јан Кес Мартејн.

У посети Србији су, у склопу саветодавног аранжмана, до 28. фебруара. И овог пута разматрају актуелна фискална, монетарна и макроекономска кретања. Са Малим су разговарали о реализацији реформских циљева у оквиру актуелног аранжмана "Инструмент за координацију политика".

Министар је напоменуо да је формиран Сектор за фискалне ризике, што је био један од циљева у оквиру програма, а успостављена је и методологија за управљање капиталним пројектима, као и Комисија за капиталне инвестиције на нивоу ВС.

Јан Кес Мартејн је истакао да је привредни раст у прошлој години већи него што је ММФ очекивао и пројектовао, те да се нада да ће се раст привреде наставити и 2020. Када је реч о запошљавању у јавном сектору, на састанку је речено да се о тој теми тренутно разговара са Светском банком, која представницима Владе и надлежних министарстава пружа подршку, те да ће се на томе радити и даље.

На састанку је једна од тема била и реформа плата у јавном сектору, као и усвајање уредбе о коефицијентима, а речено је да се нови предлог матрице очекује у мају.

Међу реформским циљевима који су испуњени су смањење броја филијала у оквиру Пореске управе са 178 на 37, увођење мера за убрзање рефундације ПДВ-а, објављивање листе о свим предузећима у државним власништву, измене Закона о накнадама, Закона о инспекцијском надзору, Закона о осигурању депозита и Закона о агенцијском запошљавању.

НА ИСТОМ КУРСУ

НАРОДНА банка Србије је испунила реформске циљеве, тако да убудуће неће мењати ни смер ни правац. Са политикама које дају добре резултате треба наставити, заједнички је закључак састанка гувернера Јоргованке Табаковић са представницима мисије Међународног монетарног фонда, на челу са Јаном Кејсом Мартејном.

- Народна банка Србије наставља да буде чувар стабилности, да делује проактивно и да буде један од лидера у иновацијама - рекла је гувернерка Табаковић. - Захваљујући добро одмереним мерама, НБС седму годину инфлацију држи чврсто под контролом.

Синиша Мали: Модификовањем швајцарске формуле - до већих пензија Танјуг

Министар финансија нагласио је да је циљ да 2025. године просечна примања насјтаријих грађана у Србији буду 440 евра

БЕОГРАД - Индексација пензија по такозваној "швајцарској формули", која подразумева да се пензије усклађују с растом инфлације и просечном зарадом, стартовала је с првим данима нове године, а стручњаци оцењују да је тај модел економски одржив, да га користи велики број земаља у региону и да је добио широку друштвену подршку.

Швајцарска формула ће, међутим, бити модификована, како би пензије у Србији биле што веће, најавио је данас министар финансија Синиша Мали.

Мали је саопштио да су он и министар за рад Зоран Ђорђевић јуче о моделу за израчунавање пензија разговарали с председником Србије Александром Вучићем.

Прецизирао је да је "швајцарска формула" уведена како би пензије биле све веће и навео да су добили налог од Вучића да пензије не расту само по "швајцарској формули", него да та формула буде модификована како би пензије биле што веће.

Нагласио је да је циљ да 2025. године просечна пензија у Србији буде 440 евра што је, каже, скоро дупло више него данас, када је просечна пензија око 230 евра.

Иначе, сутра почиње исплата другог дела пензија увећаних 5,4 одсто у односу на 2019. годину. Према подацима ПИО фонда, у Србији има око 1, 7 милион пензионера, а просечна пензија износи око 26.000 динара.

Индексација пензија по такозваној "швајцарској формули" подразумева да се пензије се усклађују с растом инфлације и просечном зарадом. Дефинисани су формула за усклађивање пензија, период у ком ће се усклађивање обављати, као и параметри који се узимају у обзир приликом обрачуна процента усклађивања. Усклађивање је предвиђено једном годишње, почев од јануарске пензије.

Док наши ОДЈАЗЕ пут Немачке, Кинези и Руси нам ГРАДЕ путеве: Све више странаца посао налази у Србији, највише их има на градилиштима

Ј. Ж. Скендерија-З. Радовић

Лане страним држављанима издате 13.802 радне дозволе

СРПСКЕ пруге и путеве граде Кинези и Руси. Управо они су најбројнији међу страним радницима на градилиштима у нашој земљи. Има их широм Србије, од обилазнице око Београда, преко ауто-пута "Милош Велики" до брзе пруге од престонице до Новог Сада. То и не чуди, јер су компаније из ових земаља добиле највеће послове на изградњи инфраструктурних пројеката.

Према подацима Националне службе за запошљавање прошле године су страним држављанима издате 13.802 дозволе за рад, што је безмало 5.000 више него 2018. Мимо званичне статистике има и много оних који раде на црно, а у НСЗ кажу да не постоје процене о укупном броју страних радника.

Највише странаца који су легално у Србији ангажовано је у фирмама у Београду, Новом Саду и Нишу.

- Велики број њих ради на градилиштима, терену - објашњавају у НСЗ. - Од укупног броја 13.802 дозволе за рад издатих у 2019. години, гледано по држављанству, највише њих издато је држављанима НР Кине 3.149, Руске Федерације 2.813 и Турске 772 дозволе. Међу државама из којих долази највише радника је и Украјина са 697 дозвола, Македонија са 501, Италија 448 и Румунија са 443.

Како објашњава Саша Торлаковић, председник Синдиката радника грађевинарства Србије, број доступних грађевинаца различитих врста је веома варљив.

- Највише страних радника које инспекција рада затекне на грађевини нема уговоре о раду, а послодавци увек имају изговор да су у поступку пријављивања - каже наш саговорник. - Кинеске компаније уредно пријављују своје запослене, док, рецимо, Турци долазе искључиво преко својих компанија које регулишу њихов статус.

Један део Албанаца у Србији ради легално, а постоје и они који су у сивој зони и тешко им је ући у траг. Слична је ситуација и са грађевинцима из Босне и Македоније. Торлаковић наглашава да с обзиром на то да половина српских радника на градилиштима ради на црно није тешко закључити да и велики број странаца има исти статус.

- Они овде имају минималне плате за које наши радници не желе да раде - каже наш саговорник. - Индуси месечно зараде 320 до 350 долара, а за најмањи пропуст им се одбија и по 50 долара од плате, док су Албанци задовољни са двадесетак евра дневно. И док је њима Србија обећана земља, наши грађевинци одлазе, рецимо, у Немачку где могу да зараде 10 евра на сат.

На већу дневницу у овој високоризичној професији могу да рачунају само мајстори попут тесара или армирача, али ако се одлуче да раде без уговора. Тада њихов радни дан износи и до 80 евра.

Чињеница је, тврди Торлаковић, да у случају неког већег реновирања, грађани за грађевинске или занатлијске послове чекају од три до пет недеља. Разлог за то је недостатак радника који углавном одлазе да раде у иностранство. Ни послодавцу ни радницима се не исплате дугорочнији уговори зато што немају представу колико радови могу да трају, па зато већина ради мимо закона.

Влада Србије донела је недавно Уредбу о критеријумима за одређивање категорија странаца и онима којима се привремени боравак у Србији може одобрити независно од основа за одобрење привременог боравка. Уредбом су дефинисани критеријуми за одобравање боравка у Србији за странце који су оснивачи иновативних стартапова, особе са високошколском спремом које желе да се запосле у Србији, као и за приватне инвеститоре.

Како је саопштено након седнице, Србија на тај начин наставља да подиже атрактивност свог пословног окружења у међународним оквирима, како би најквалитетније идеје из целог света могле да се развијају у Србији, а након што је недавно увела пореске подстицаје за запошљавање странаца који су потребни домаћој привреди.

ОД ПЕЧАЛБЕ 17,6 МИЛИЈАРДИ ДИНАРА

ДОК странци долазе у Србију да раде, наши грађевинци и даље срећу и посао траже у печалби. Званична статистика каже да је током прошле године 1.726 грађевинаца било ангажовано у иностранству, а највећа вредност изведених радова је у Немачкој. Граде у комшилуку, али и у Сибиру, Перуу, Уганди...

Наши инжењери, пројектанти, али и зидари, тесари, армирачи, током прошле године у иностранству су зарадили 17,6 милијарди динара. Готово петина послова, или 18,5 одсто, према подацима Републичког завода за статистику, реализована је у Немачкој, док је Русија са 16,6 одсто на другом месту по обиму радова.

СЕДАМ ВРСТА ДОЗВОЛА

Да би странац могао да ради у Србији потребно је да има регулисан стални или привремени боравак или визу за дужи боравак по основу запошљавања и дозволу за рад.

- У зависности од врсте дозволе за рад, захтев за њено издавање подноси странац или послодавац - објашњавају у НСЗ. - Постоји седам врста дозвола за рад. Поступак издавања регулисан је Законом о запошљавању странаца и Правилником о дозволама за рад.

ОСУЂЕНИЦИ

На градилиштима у Србији раде чак и странци осуђеници за мања кривична дела. Како каже Торлаковић, најчешће их доводе кинеске компаније, а има и румунских послодаваца који ангажују такву радну снагу.

ПОЛИТИКА ONLINE

Синдром изгарања на послу постаће дијагноза

Аутор: Данијела Давидов-Кесар

Светска здравствена организација уврстила је стрес на радном месту у приручник Међународне класификације болести и договорила се да државе чланице почну да примењују ову одлуку од 1. јануара 2022. Године.

Неиспаваност, несаница, мањак енергије, исцрпљеност, проблеми с варењем, висок крвни притисак, деконцентрисаност, главобоља, смањена професионална ефикасност, само су неки од симптома стреса и изгарања на послу, поремећаја који је Светска здравствена организација (СЗО) уврстила у 11. издање приручника Међународне класификације болести као професионални феномен. Договорено је да државе чланице СЗО у здравственим установама почну да примењују ову одлуку од 1. јануара 2022. године.

Стручњаци СЗО наглашавају да се изгарање најчешће догађа онда када захтеви на послу превазилазе примања, признања и време потребно за одмор, када радник више нема никакве амбиције, а уједно пати од осећаја ниже вредности. А да је проблем евидентан најчешће се открије онда када особа не успева да се опусти ни на годишњем одмору.

– Изгарање на послу је сада категорисано као синдром који је резултат хроничног стреса на радном месту који није успешно третиран. Међутим, важно је искључити поремећај прилагођавања, анксиозност и поремећаје расположења и, уз то, овај синдром је ограничен на радно окружење и не треба га применити на друга подручја у животу особе.

Изгарање на послу је првенствено повезано с радним окружењем, као на пример када постоји несклад између радног оптерећења и ресурса потребних за извршавање посла на смислени начин. Изгарање на послу је присутно у свим професијама – истиче за „Политику” др Маријан Ивануша, директор Канцеларије СЗО у Србији.

По његовом мишљењу, најбољи одговор на изгарање је фокусирање на поправљање услова на раду, а не фокусирање на „поправљање” радника.

– Проширењем дефиниције имаћемо податке колико се људи жали на ово стање, па можемо да стварамо здравствене политике и смернице о менталном благостању на радном месту,

засноване на доказима. Проширењем дефиниције сагоревања, здравствени системи и здравствени радници требало би да наставе да гледају на поправљање стресова у радном окружењу. Када су у питању оваква стања, јако је битна и социјална мрежа, то јест јака мрежа пријатеља и породице на које се можемо ослонити када нам је тешко и помоћу којих можемо превазићи неке стресне ситуације – истиче др Ивануша.

Како појашњава доцент др Ивана Сташевић Карличић, вршилац дужности директора Клинике за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић”, нова 11. ревизија Међународне класификације болести (МКБ 11) садржи категорију поремећаја специфично повезаних са стресом, а новина је да се акутна реакција на стрес више не сматра менталним поремећајем, већ нормалном реакцијом на екстремни стресни догађај, чиме се избегава психијатризација „нормалних” људских емоционалних реакција.

– У случају продужених, прејаких реакција на животни стрес или његове последице које особа отежано обрађује и које је ометају у свакодневном функционисању, поставља се дијагноза поремећаја прилагођавања. Поред тога, сужена је дефиниција пострауматског стресног поремећаја, који се сада дефинише кроз три доминантна симптома: поновно доживљавање трауматичног догађаја, намерно избегавање ситуација које би могле изазвати сећања на догађај и стални доживљај претње. Синдром сагоревања није класификован као болест, већ у оквиру поглавља које се односи на факторе који утичу на здравствено стање или контакт са здравственом службом. Представља искључиво професионални феномен – истиче др Сташевић Карличић.

Синдром сагоревања се дефинише као последица изложености хроничном стресу на послу који није успешно превазиђен. Карактеришу га три основне димензије: осећај недостатка енергије или исцрпљеност, негативна осећања или цинизам у вези с послом и смањена продуктивност на послу.

– Задовољство послом је позитивна емоционална реакција и представља комбинацију унутрашњих и спољашњих фактора. Унутрашњи фактори унапређују задовољство запосленог, на пример природа посла који се обавља, професионални развој, осећај одговорности, достигнућа... Спољашњи фактори превенирају незадовољство запосленог и ту можемо убројати услове рада, зараду, контакт са сарадницима, руководиоцима... Синдром сагоревања је заправо стање менталне и физичке исцрпљености, узроковано прекомерним и продуженим стресом. Почиње од захтева, притиска и обима посла који превазилази нечије способности, уз појединачне неуспешне покушаје запослених да се снађу – појашњава наша саговорница.

Они које мучи синдром сагоревања посебно се плаше одласка на посао, сумњају у професионалне способности, хронично су преморени, депресивни, необјашњиво љути, стално имају осећај кризе, честе главобоље, негативни став према послу, губитак емпатије према људима. Овај синдром пролази кроз три различите фазе. У почетној фази се јављају психолошке и физиолошке реакције попут раздражљивости, анксиозности, лупања срца, несанице, заборавности, проблема с концентрацијом. Друга фаза је реактивна, долази до кашњења на посао, одлагања или избегавања радних задатака, сталног умора, пораста цинизма, некада и до повећане конзумације психоактивних супстанци или потпуне апатије. Трећа фаза је фаза истрошености, када се јавља хронична депресија, физичка и психичка исцрпљеност, уз могуће присуство суицидалних мисли.

– За опоравак од овог синдрома треба времена и простора. Постоје одређене стратегије које могу помоћи, како у превенцији, тако и у опоравку. Пре свега је важно да препознамо изворе стреса на послу, што понекад уопште није тако очигледно. Основна брига о себи, попут довољно сна, редовне и одговарајуће исхране, што мање кофеина и никотина, физичка активност, неопходни су. Важно је не допустити да посао завлада животом, задржати активни друштвени живот, не одрицати се хобија и свакодневних, ситних животних задовољстава – наглашава др Сташевић Карличић.

Њен закључак је: ако не можете да промените посао – промените свој однос и поглед на ситуацију. Треба задржати осећај за хумор, поделити проблеме с пријатељима и породицом, упознати себе и сопствене границе толеранције на стрес. У случају развоја депресивних, анксиозних симптома, посебно суицидалних мисли, обавезно се треба јавити стручњаку.

И лекари под стресом

Одлуку СЗО о новој дијагнози поздравила је и Светска медицинска асоцијација, чији је председник др Леонид Еиделман објаснио да је претуго проблем синдрома изгарања и међу лекарима углавном био игнорисан.

– Емоционално исцрпљени лекари представљају опасност како по пацијенте, тако и по себе. Трошак у смислу људских живота и новца је ужасан. Број самоубистава међу лекарима због последица синдрома изгарања је скандалозан и надам се да ће нова класификација СЗО нагласити ову срамотну ситуацију – каже др Еиделман.

Срби пате од хроничне исцрпљености

Више од две трећине Срба пати од хроничне исцрпљености на послу или је било на ивици исцрпљености, показали су резултати међународне здравствене студије „Будућност здравља”. Истраживање, које је за компанију „Штада”, у оквиру које послује и српски „Хемофарм”, спровео Институт за истраживање тржишта „Кантар хелт” међу 18.000 испитаника у девет земаља, показује да је више од половине Европљана (55 одсто) доживело хроничну исцрпљеност на послу или нешто слично или да из личног искуства зна који су симптоми тог проблема.

Синдром изгарања на послу највише погађа Русе (72 одсто), Србе (66 одсто) и Пољаке (62 одсто), док се мање од половине испитаника у Шпанији, Италији и Немачкој (49 одсто), као и у Француској (44 одсто), суочило са хроничном исцрпљеношћу на послу.

Истраживање је показало и да већина испитаника сматра да је дужност послодавца да спроводи мере за очување здравља запослених на радном месту.